

AURORA LEIGH'DE TÜRSSEL BİRLEŞİM VE MELEZLİK¹

Fahri ÖZ*

Özet

On dokuzuncu yüzyılda yaşamış olan İngiliz kadın şair Elizabeth Barrett Browning'in Aurora Leigh adlı uzun anlatı şiiri lirik ve romana özgü nitelikleri bir araya getiren önemli bir feminen metindir. Bu özellikler ona akışkan ve çoğulcu bir nitelik kazandırmıştır. Aurora Leigh destan, romans, Bildungsroman, ars poetica, gezi gibi var olan türleri bir araya getiren, yazınsal tür olarak dar bir tanımlamayı reddeden melez sayılabilecek bir yapıttır. Metin içinde değişik sesler (gerek yazılı ve sözlü, gerekse gündelik ve yazınsal) birbirleriyle sürekli bir etkileşim halindedir. Şairin kişisel duygularını dile getirdiği lirik bölümler olay örgüsü, karakter, diyalog ve sosyo-politik göndermeler gibi roman türüne ait tekniklerin kullanıldığı anlatısal bölümlerle içiçe geçmiştir. Elizabeth Barrett Browning'in lirik ve romanesk öğeleri bir arada kullanması onu Viktorya Döneminde yaşamış şairlerden farklı kılar. Browning'in kadın sorununu ve kadın şairin konumunu yapıtının ana eksenine oturtması ise onu İngiliz şiirinde bir dönüm noktası yapmıştır.

Anahtar sözcükler: Elizabeth Barrett Browning, Aurora Leigh, anlatı şiir, lirik, roman, feminen metin, türsel melezlik, çokseslilik.

Abstract

Elizabeth Barrett Browning's long narrative poem Aurora Leigh attempts to bring together lyric and novelesque techniques so as to create a feminine text which is fluid, inclusive and plural in dimension. Aurora Leigh is a hybrid of such various genres as the epic, romance, Bildungsroman, ars poetica and travelogue. It is a

¹ Bu makale yazarın Ocak 2003'te ODTÜ'de tamamladığı "Tradition and the Individual Talent": Narrative Poetry by Women in the Victorian Age" adlı doktora tezinin bir bölümünden alınmıştır.

* Dr., İngilizce Öğretmeni, Hacettepe Üniversitesi YDYO.

poem in which various voices (written and spoken, everyday and literary) are in an ongoing interaction. The lyric parts in which the poet expresses her innermost feelings are juxtaposed with narrative parts in which novelistic techniques such as plot, character, dialogue, political and social references are employed. The fact that Elizabeth Barrett Browning fuses the lyric with the novelistic differentiates her from other Victorian poets. Aurora Leigh, which deals with topics concerning the woman question and the place of the female artist, is thus a landmark in English poetry.

Key words: *Elizabeth Barrett Browning, Aurora Leigh, narrative poetry, the lyric, novel, feminine text, generic hybridity, plurality.*

Büyük toplumsal değişimlerin yaşandığı Viktorya Döneminde (1837-1901) İngiliz yazını büyük bir türsel çeşitlilik arz etmiştir. Şiirin gündelik yaşamda önemini kaybetmeye başladığı yazınsal ortamda şairler ya Alfred Lord Tennyson ve Dante Gabriel Rossetti gibi sanayileşen toplumun kasvetli ortamından kaçmış ya da Robert Browning gibi ele aldığı kişilerin iç dünyasını yansıtmaya çalışarak dramatik monolog denilen tekniğe yönelmişlerdir. Romanın bir yazınsal tür olarak yükselişe geçtiği bir dönemde anlatı şiir romanla boy ölçülebilmek için öyküleme ve dramatik monolog tekniğinden yararlanmaya çalışmıştır. Böylece dramatik lirik dramatik monoloğa dönüşmüş, destan ise bir çeşit psikolojik ya da domestik bir anlatı şiir haline evrilmiştir.

Büyük anlatıların önemini yitirdiği bu dönemde destan türü özelleşip demokratikleşmiştir. Bakhtin'e göre konusunu bir ulusun geçmişinden alan, kaynak olarak ulusal bir gelenekten beslenen ve ele aldığı dünya ile çağdaş dünya arasında mutlak bir mesafe bulunan destan gelişimini tamamlamış, geçerliğini yitirmiş bir türdür (2000: 13). Bakhtin destanı "kendi dışında aynı haklara sahip, aynı ölçüde karşılık verebilecek bir benin, bir bilincin var olduğunu yadsıyan" monolojizmle özdeşleştirir (aktaran Hawthorn, 1994: 64). Monolojizm karşıt söylemler üreten diğer seslerin yaşamasına olanak tanımaz. Başka bir deyişle Bakhtinci diyalog destan içerisinde ancak minimal ölçülerde yer alabilir. Bakhtin'in lirik şiirle özdeşleştirdiği monolojizmin karşıtı olan diyalojizm ise farklı söylemlerin çatışma halinde olsa da bir arada bulunabildiği çoksesli bir söylemdir ve en iyi karşılığını roman türünde bulur. On dokuzuncu yüzyılın giderek heteroglot bir hale bürünen dünyasını yansıtmada başarılı olan romanın gelişimiyle destan monolojik ve hiyerarşik gücünü iyiden iyiye yitirmiş ve yerini başka türlere bırakmıştır. Fowler'ın da belirttiği gibi destan kahramanının yerini düzyazı kurmacanın ya da özyaşamöyküsünün kahramanı almıştır (1982: 227).

Elizabeth Barret Browning'in (1806-1861) 1856 yılında basılan *Aurora Leigh*² adlı dokuz bölümden oluşan 10915 dizelik uzun anlatı şiiri içerdiği feminist, estetik ve politik argümanlar dolayısıyla olduğu kadar türsel melezlik ve birleşim açısından da önemli bir yapıttır. Geleneksel türlerde ürün veren şairler değişen koşulları, toplumsal yapıyı ve yazın yapıtlarında daha da önem kazanan bireyi ele alabilmek için yeni türler bulma arayışına girmişlerdi. Çağın karmaşık ve biricik yapısını aktarmakta yetersiz kalan mevcut yazınsal türler kadın şairler için daha büyük bir engel oluşturmaktaydı, çünkü bu türler kadınlar hakkında baskıcı, ataerkil değerler barındırıyordu. Yazınsal türlerin geçirdiği dönüşümde etkin bir rol alan hemcins öncelleri Letitia Felicia Hemans ve Felicia Hemans gibi, Browning de yazınsal türlerin melezleşmesine büyük katkıda bulunmuştur. Browning *Aurora Leigh* adlı uzun anlatı şiirinde destan, şövalye romansları ve saraylı aşk şiiri gibi türleri altüst eder. Bu anlamda yapıt, geleneksel destan, romans, gezi, Bildungsroman, Küstlerroman ve ars poetica gibi türleri içinde barındıran modern bir dstandır. Bu karışım şairin novelistic (romansı) özellikleri lirik özelliklerle birleştirmesine, dolayısıyla politik ve sanatsal konulardaki tavrını ortaya koyabileceği dışı bir metin yaratmasına olanak sağlar.

Dönemin yoksulluk, kölelik, kadın ve ütöpik sosyalizm gibi sorunlarıyla ilgilenen Browning, yapıtını akışkan, esnek ve kapsayıcı bir metin olarak tasarlaması sayesinde bu izlek ve sorunları ele alabilmiştir. Bu makalenin amacı on dokuzuncu yüzyılda yaşamış ve model alabileceği kadın şairler bulunmayan Elizabeth Barret Browning'in *Aurora Leigh* adlı uzun anlatı şiirinde türsel melezliğin incelenmesidir. Browning bu melezlik sayesinde kalıplaşmış, katılaşmış yazınsal türlerin boğuculuğundan kurtulabilmiş ve kadın şairlerin örnek alabileceği bir metin yaratabilmiştir.

Bir romanın karmaşık olay örgüsünü andıran *Aurora Leigh* bir kadın şairin yaşamını anlatır. *Aurora Leigh*, İtalya'da yaşayan İngiliz bir baba ile İtalyan bir annenin kızıdır. Dört yaşındayken annesini kaybeden *Aurora*'yı bir entellektüel olan babası eğitir. *Aurora* on üçüne gelince babasını da kaybeder, bunun üzerine genç kız İngiltere'deki halasının ve kuzeninin yanına gönderilir. Tutucu ve katı biri olan halası, onu geleneksel değerlere sahip bir genç kız olarak yetiştirmeye çalışır; ancak *Aurora* isyan eder ve zamanını babasının kitaplarını okumaya ve şiir yazmaya adar. *Aurora* yirmi yaşına erince, aile mirasının varisi olan kuzeni Romney'den evlenme teklifi alır. Sosyalist idealleri olan Romney, kendini toplumdaki eşitsizliklerle savaşmaya ve yoksullara yardım etmeye adanmıştır. Ancak, insancıl ülküleri olan Romney kadınların yazmasını onaylamamaktadır; *Aurora*'ya şiiri

² Bu çalışmada kullanılan kaynak metin Elizabeth Barrett Browning (1996). *Aurora Leigh: Authoritative Text, Backgrounds and Contexts, Criticism*. Ed. Margaret Reynolds. New York: Norton. Yapıttan yapılan bütün alıntılar yazar tarafından çevrilmiştir.

bırakmasını ve kendisiyle birlikte yoksullara yardım işine katılmasını ister. Aurora teklifi reddeder, böylece aile mirasından yoksun kalır. Halası ölünce cebinde 300 Pound'la Londra'ya gider; şair olmaya karar vermiştir. Üretken bir şair olur ve zamanla başarı elde eder.

Romney ise yoksullara komünlerde iş sağlayarak ütopyacı sosyalist fikirlerini hayata geçirmektedir. Toplumsal reform çabalarını sürdüren Romney, gaddar annesiyle sarhoş babasının zulmüne dayanamayıp evden kaçan Marian Erle adında bir kızla tanışır. Ona Londra'da dikişçi olarak bir iş bulur. Onunla evlenmeye karar vermiştir, ancak aşık olduğu için değil, sınıf farklılıklarını ortadan kaldırmayı istediği için.

Aurora, Lady Waldemar adında güzel, alımlı bir soylu kadından Romney'nin evlilik planlarını öğrenir. Waldemar Romney'e göz koymuştur ve bu evliliği engellemek istemektedir. Aurora, Romney'nin müstakbel eşi Marian'ı bulur ve onunla tanışıp arkadaş olur. Sonra, Lady Waldemar'ın müdahalesiyle Marian'la Romney'nin evliliği suya düşer. Waldemar tarafından kandırılan Marian, Romney'e mektup yazar ve onu sevmediğini söyler. Hayal kırıklığına uğrayan Romney daha kararlı bir şekilde kendini ütopyacı ideallerine verir.

Londra'da iyice yalnız kaldığını hisseden Aurora İtalya'ya gitmeye karar verir. Yolculuğu sırasında Paris'te Marian'la karşılaşır. İki kadın dertleşirler. Lady Waldemar tarafından bir geneleve satılan Marian evlilik dışı bir erkek çocuk dünyaya getirmiştir. Marian Aurora'ya, nasıl sefil ve mutsuz bir çocukluk geçirdiğini, evinden kaçtığını, tecavüze uğradığını anlatır. Romney'le evliliğini engelleyen Lady Waldemar onu fuhuşa zorlamıştır. Aurora Marian'a kol kanat gerer ve ikili İtalya'ya gider.

Bu arada Aurora Romney'nin Lady Waldemar'la evleneceğini haber alır. Bir süre sonra Romney İtalya'ya çıkagelir; henüz evlenmemiştir, ancak kör olmuştur. Yardım etmek için iş verdiği yoksullar isyan edip komün olarak kullanılan Leigh sülalesinin konağını ateşe vermişler, çıkan bir yangında Romney gözlerini kaybetmiştir. Romney hâlâ Marian'la evlenmek istemektedir, onun gayrimeşru çocuğunu kabul etmeye de razıdır. Romney'nin kendisini sevmediğini düşündüğünden Marian teklifi reddeder ve oradan ayrılır; tek yapmak istediği bebeğini yetiştirmektir. Romney ütopyacı planlarından vazgeçer ve Aurora'nın sanatına saygı duyduğunu itiraf eder. İki sevgili birbirlerini sevdiklerini itiraf ederler ve evlenmeye karar verirler.

Birçok eleştirmen farklı biçimlerde olsa da *Aurora Leigh*'in destansı boyutunu vurgulamıştır. Örneğin, Brown'a göre "*Aurora Leigh*, lirik söylemi roman, drama, yergi ve 'bilgelige özgü' söylemlerle harmanlayarak Viktorya Dönemi kadın şairlerinin türsel ve izleksel ufkunu genişletmiştir" (2000: 194). Stone ise bu yapıtın destana özgü alışıkları hem canlandıran hem de

alaya alan “romanlaştırılmış bir destan” olduğunu iddia eder ([1987] 1996: 504). Ancak *Aurora Leigh*'in gerçek anlamda bir destan olmadığı unutulmamalıdır, çünkü destan türünün özgül ve izleksel özelliklerine tamamen uymaz; bu nedenle destan sözcüğü *Aurora Leigh* için ancak bir kip olarak kullanılabilir. Tür ve kip arasında bir ayrım geliştiren Fowler'a göre kip bir tür için ancak sıfat niteliğindedir, tür ise “tarihsel tür” ya da “yerleşik tür”ü (1987: 56) akla getirir. Ancak görünürde yerleşik olan türler ölü değildir; tavır, ton ve konu gibi karakteristik özelliklerden oluşan repertuarları sayesinde kendilerini yeniden üretirler; bu değişen türlerden hareket ederek belli kipleri ayırt etmek olanaklıdır.

Türler için kullanılan terimler (...) her zaman isim olarak (“epigram”; “destan”) kullanılabilirler, oysa kip niteliğindeki terimler sıfat olarak kullanıma eğilimindedirler. Ancak tür terimlerinin sıfat olarak kullanımı birazcık karmaşıktır. “Komedi,” “komik oyun” ve “komik” ifadelerini ele alalım. “Komik oyun” neredeyse “komedi”yle aynı anlama gelir. Ancak “komik,” komedi dışında başka türlerle de kullanılır—Emma'nın bir “komik roman” olarak adlandırılmasında olduğu gibi. Böyle derken kastettiğimiz Emma'nın tür olarak bir roman, kipinin ise komik olduğudur (1987: 88).

Böylece, Elizabeth Barrett Browning'in koşuk romanı yalnızca oylumu ve derecesi açısından bir destan olarak görülebilir: Yaklaşık 11 bin dizelik bu şiiri bir seferde okumak mümkün değildir. Anlatıda yer alan kişilerin sayısı, öykünün geçtiği yer ve zamandaki değişiklikler onun destansı bir boyutta olduğunu gösterir. *Aurora Leigh* epiğin özgül nitelikleri açısından da gerçek anlamda bir destan sayılmaz. Birinci neden *Aurora Leigh*'in bir ulusun uzak geçmişini değil, Viktorya Döneminde yaşamış bir bireyin hayatını konu almasıdır. İkincisi ise, yapıtın insanların savaş ya da yıkım dönemlerinde başardıkları büyük kahramanlıklarını değil, bir kadın şairin sıradan öyküsünü anlatmasıdır.

Elizabeth Barrett Browning'in destan türünü yeni bir tür ve hayatı anlamlandırmanın bir yolu olarak yeniden yorumlaması, destan kipinin en “sıradan” çağda bile var olduğu fikrinden kaynaklanır. Browning, Roland, Kral Arthur gibi destan kahramanlarının on dokuzuncu yüzyıldaki olay ve kişilerden daha önemli olduğu fikrine karşı çıkar. Efsanelerdeki kişilerin de sıradan insanlar gibi yaşadığını ileri sürer:

The critics say that epics have died out
With Agamemnon and the goat-nursed gods;
I'll not believe it. I could never deem
(...)
That Homer's heroes measured twelve feet high.
They were but men: -His Helen's hair turned grey

Like any plain Miss Smith's who wears a front;
 And Hector's infant whimpered at a plume
 As yours last Friday at a turkey-cock (5. 138-150).

Eleştirmenlere kalsa ölmüştür destan
 Agamemnon ve keçilerin büyüttüğü tanrılarla;
 İnanmıyorum buna. Asla düşünmedim
 (...)
 Homeros'un kahramanlarının üç dört metre boyunda olduğuna.
 Onlar da insandı: Helen'inin de saçı ağardı gitti
 Nasıl ağardıysa önlük giyen Bayan Smith'in saçları;
 Hektor'un yeniyetmesi ağlayıp sızlardı bir tüy için
 Sizininki nasıl ağladıysa geçen cuma erkek hindinin ardından.

Browning'in yaptığı şey, kahramansı ile sıradan olanı yan yana getirerek destan dünyasını eleştirmektir. O, destan sözcüğünü önemli anlamında kullanır; sıradan, gündelik gerçekliğin ve kişilerin şiirde Homeros kişileri kadar önemli ve ele alınmaya değer olduğunu ileri sürer. Destanın zamanının geçmiş olması ille de çağdaş yaşamın önemsiz olduğu anlamına gelmemelidir.

Elizabeth Barrett Browning'in destan türünü melezleştirmesinin en önemli nedeni bir kadın olarak bu türü rahatça kullanmasının zorluğudur. Epik (destansı) şiir kadın şairler için büyük zorluklar çıkarır çünkü bu tür "kahramanlarla ve savaşlarla dahası silahlarla ve erkeklerle ilgili olduğu için, Tanrı'nın (ya da tanrıların) isteklerini insanın diğer yarısı olan kadınlara değil de erkeklere açıklama amacı güttüğü için izleksel olarak erkekmerkezcildir" (David, 1996: 485). Browning bu türü melezleştirerek onu daha esnek ve kapsamlı kılar. Bu esneklik şairin kadınlar ve kadın sanatçılarla ilgili konuları ele almasını kolaylaştırır.

Aurora Leigh'i melezleştiren önemli bir unsur, olay örgüsüne sinen baskın bir romans havasıdır. Ortaçağdaki saraylarda şövalyelerin maceralarının konu alan anlatılar için kullanılan "romans" terimi, köken olarak Eski Fransızca bir sözcük olan ve Fransızca'ya çevirmek anlamına gelen "mettre en romanz"a dayanır. Sonraları birçok tür "romanz" ya da "estoire" olarak adlandırılmıştır (Krueger, 2000: 1). Gaunt "aşk ve şövalyelerin kahramanlıkları arasındaki ilişkinin birçok ortaçağ romansı için 'temel nitelikte bir model' oluşturduğunu" ileri sürer (2000: 46). Romansın olay örgüsü "bir soylu kadının gözüne girmek için bir şövalyenin giriştiği serüvenden oluşur; çoğunlukla asıl vurgu, genç kadın uğruna yapılan dövüşler, öldürülen ejderhalarla örülü saraylı aşkının üstüdedir; şövalyelik

idealleri olan cesaret, bağlılık, şeref, rakibe gösterilen merhamet ve özenli tavır ve davranışlar, mucizelerden ve büyülerden alınan keyif öne çıkarılır” (Abrams, 1999: 35). Masaki Mori ise aşk ilişkisinin romansların neredeyse vazgeçilmez bir unsuru olduğunu belirtir:

Bir büyücü ve/ya da tılsımlı bir kişisel eşyadan sağladığı özel güçlere sahip olan romans kahramanı birçok ölümcül olaydan sağ çıkmayı başarır. (...) Genellikle iki cins arasında aşk neredeyse her zaman romansın ana motiflerinden birini oluşturur. Romansta büyü ve savaşlar çok vurgulanmadan yer alabilir, ancak bu türü belirgin bir aşk ilişkisi olmaksızın düşünmek pek mümkün değildir (1997: 54-5).

Aurora ve kuzen Romney arasındaki gönül ilişkisi anlatının başından sonuna kadar varlığını hissettirir. Romney'nin kadınların yazması fikrine karşı olması ikilinin evliliğini suya düşürür. Daha sonra Romney, sırasıyla Marian ve Lady Waldemar ile evlenme noktasına gelir. Başta sorunlar yaşayan çift anlatının sonunda mutluluğa kavuşur. Bu haliyle anlatının belkemiğini oluşturan aşk ilişkisi, yapıtı bir destandan çok bir romansa yaklaştırır. *Aurora Leigh* bir romansı andırır, ancak bu türe özgü bazı alışıklar metinde ters yüz edilmiştir. Örneğin, geleneksel romansların kahramanları erkektir; Browning'in kahramanı ise bir kadındır. Bir başka farklılık, Aurora'nın kendini asla romanslardaki başı derde girmiş, yardıma muhtaç kadın konumuna sokmamasıdır; ne kadar güç durumda olursa olsun, Aurora kendi ayakları üzerinde durmayı ister ve bunu başarır da, böylece kuzeni Romney'nin kahraman şövalye, kurtarıcı cengaver rolünü oynamasına fırsat vermez. Öyle ki, Romney'le evlenmesi durumunda konacağı aile mirasına bile tenezzül etmez.

Aurora'nın sıradışı kişilik özellikleri onun romanslardaki kalıplaşmış kadın tiplemesine uymamasıyla sınırlı değildir. Aurora kendini özgür bir birey olarak görür. Bir feminist olduğu kadar bir humanisttir de. Romney gibi o da insanlara yardım etme arzusundadır, ikisinin de idealleri vardır; ancak Romney'nin ideal Devlet'i kadın düşmanlığı üzerine kuruludur. Onun ideali, kadın şairlerin kovulduğu bir Devlet'tir. Bir anlamda Romney kadın düşmanlığını ve ataerkil değerleri simgeler. Onun hayalindeki dünyada kadınlar ancak “ihtimamlı anneler, mükemmel karılar / Kutsal Meryemler” (2. 223-5) olarak varolabilir. Aurora, bu gerçeği onun yüzüne vurur:

What you love,
Is not a woman, Romney, but a cause:
You want a helpmate, not a mistress, sir,
A wife to help your ends,- in her no end!
(2. 400-4).

Senin istediğin
 Bir kadın değil, Romney, ancak bir dava:
 Sen bir uşak istiyorsun, bayım, bir kadın değil,
 Amaçlarına hizmet edecek bir karı—ancak kendi amaçları olmayan!

Aurora, kendisine bir dengi gibi davranmadığı için reddeder Romney'nin evlilik teklifini. Böylece, Browning romanslarda genellikle erkeğin arzu nesnesi, bir güzellik ideali olarak sunulan kadın imgesini sarsar, çünkü Aurora kendi hayatını yaşamak isteyen, başkalarının dayatmalarına boyun eğmeye yanaşmayan özgür bir kadın olarak çıkar karşımıza.

Aurora'nın Romney'nin politik görüşlerini eleştirmesi bu uzun şiirin döneminin toplumsal sorunlarına duyarlı bir metin olduğunu ve iki sevgili arasındaki romansın geleneksel romanslardan farklı bir içeriği olduğunu da tanıtlar. Aurora, Romney'nin ütopyacı sosyalizm fikrine katılmaz, çünkü bu fikir insan ruhunu yadsıyan mekanik bir anlayıştır:

It takes a soul
 To move a body: it takes a high-souled man,
 To move the masses, even to a cleaner styte:
 (...)
 Ah, your Fouriers failed,
 Because not poets enough to understand
 That life develops from within (2. 483-5).

Bir bedeni devindirmek için
 Bir ruha ihtiyaç vardır: yüce ruhlu bir insan
 Gerekir kitleleri daha temiz bir ahıra dahi sürüklemek için:
 (...)
 Ah, başarısız oldu Fourier'leriniz,
 Çünkü hayatın içeriden büyüdüğünü görecektik kadar
 Şair ruhlu değildiler.

Aslında, ütopyacı sosyalizme yöneltilmiş biraz yüzeysel bir eleştiridir bu. Romney'nin ütopyacı sosyalizm görüşü başarısız olmuştur çünkü sosyalist olmaktan uzak ve tutucu bir girişimdir. Ütopyacı sosyalistler dilenciler, hırsızlar ve fahişelerden oluşan *classes dangereuses*'ü ucuz işgücü haline getirerek yalıtılmak ve böylece sistemin düzenli bir şekilde işlemesini

sağlamak istemişlerdir. (Greg, [1850] 1996: 380). Fourier ve Owen gibi ütopyacı sosyalistler *multitudo*'yla yani sistemin tıkanmasına yol açan insan topluluklarıyla nasıl başa çıkılacağını iş edinmiş aristokratlardan oluşuyordu. Engels Saint-Simon, Fourier ve Owen'ı işçi sınıfını göz ardı etmekle ve dolayısıyla idealist olmakla suçluyordu: "Hiçbiri bu arada tarihsel sürecin ortaya çıkarmış olduğu işçi sınıfının bir temsilcisi gibi görünmüyor. (...) Bir kere, belirli bir sınıfı değil bütün insanlığı bir çırpıda kurtarmak istiyorlar" ([1880] 1993: 60).

Aurora yalnızca yoksulların ruhunu kurtarmaktan söz etse de, şair Elizabeth Barrett Browning'in zamanının belirgin sorunlarından biri olan sınıf çatışmalarından haberdar olduğu kesindir. Bu onun aşk ve evlilik konusuna yaklaşımından anlaşılabilir. Aurora ve Romney arasındaki aşk ilişkisi, ikilinin cinsiyet ve politika konularındaki farklı görüşleri yüzünden sekteye uğrar; böylece anlatının olay örgüsü geleneksel bir romansın sınırlarını aşar, karşıt cinsiyetler ve politik görüşlerin çekiştiği bir anlatı haline gelir. Anlatı ancak sonlara doğru Romney'nin ataerkil değerlerden sıyrılmasıyla kısmen romans havasına girer.

Politik unsurlar barındıran bu romansta evlilik, sınıf ve parasal güçle bağlantılı karmaşık bir olgu olarak ortaya çıkar. Örneğin Aurora, aile mirasından mahrum kalacağını bile bile Romney'le evlenmeyi reddeder. Benzer şekilde, Marian'ın Romney'i kabul etmemesi sınıf farklılıklarından kaynaklanan bir karardır. Marian Romney'nin ilk teklifini "Onun hem hizmetçisi, hem karısı olurum," diyerek kabul eder—bu sosyal ve ekonomik durumu Marian'dan daha iyi olan ve hizmetçi olmaya boyun eğmek zorunda olmayan Aurora'nın kabul edemeyeceği bir şeydir. Marian'ın sonradan fikrini değiştirip evliliğe yanaşmamasının nedeni yalnızca Lady Waldemar'ın kirliliği değil, aynı zamanda Marian'ın Romney'le farklı sınıflardan geldiklerini anlamasından kaynaklanır. Kitabın son bölümünde Marian aslında onu sevmediğini itiraf eder: "Nasıl olduysa, seni aşktan da üstün gördüm / (...) Neydi düşündüğüm? / Senin kölen, yardımcın, oyuncağın, senin aletin olmak" (9. 367-370). Eğitimsiz bir kız olan Marian bile sevmediği biriyle evlenemeyeceğini anlar. Çünkü ne sınıfsal ne de politik farklılıkların aşılması kolaydır.

Aurora Leigh'de türsel melezliğe bir başka katkı travelogue, yani gezi yazısından gelir. Bir tür olarak gezi yazısının uzun bir geçmişi vardır: 1300 yıllarında Marco Polo'nun *Seyahatler*'i sayesinde Batı dünyası Doğu'yu tanımaya başlamış, bu sayede keşif gezileri çoğalmıştır. On dördüncü yüzyılda Chaucer'in yazdığı *Canterbury Hikâyeleri* Londra'dan başlayıp *Canterbury*'de son bulan bir hac yolculuğunu ve hacıların anlattığı değişik hikâyeleri konu alır. Homeros'un yazdığı destanlar bile Ege Denizi'nde geçen gezi yazıları olarak görülebilir. Primeau, bu yapıtlarda hikâye anlatıcılarının dolaştıkları yaban ellerde ileride kendilerini nelerin

beklediğini keşfetmeye çalışırken kendi kültürel değerlerini, tavırlarını ve inanışlarını da keşfettiklerini belirtir (1996: 6). Goldberger ise Goethe ve Stendhal gibi yazarları cezbeden gezi türünün on dokuzuncu yüzyıla geldiğinde bağımsız bir tür haline geldiğini iddia eder (1987: xliii). Britanya İmparatorluğunun dünyanın dört bir yanındaki sömürgeleri sayesinde zenginliğin doruğuna ulaştığı, ulaşım araçlarının yaygınlaşmasıyla seyahat etmenin kolaylaştığı on dokuzuncu yüzyılda bu doğal bir gelişmedir.

Aurora Leigh'deki bazı bölümler gezi türünü andırır. Şairin yapıtında yer verdiği gezi türü Primeau'nun bahsettiği şekilde farklı kültürleri karşılaştırma ve kendi iç dünyasını keşfetme şansını yakalar. Anlatının olay örgüsü mekan değişiklikleriyle ve bu değişikliklerin yol açtığı doğurgan olaylarla (kernel events) gelişir. Örneğin Aurora, annesinin ölümü üzerine babası tarafından Floransa'da Pelago yöresindeki dağlara götürülür. Babası ölünce ise halası tarafından büyütülmek üzere İngiltere'ye yollanır. Aurora kuzeni Romney'le anlaşamayacağını anlayınca Londra'ya oradan da Floransa'ya gider. Bu seyahati esnasında yeşillik, felsefe ve sanatla özdeşleştiği Paris onu büyüler:

The city swims in verdure, beautiful
As Venice on waters, the sea, the sea-swan.
What bosky gardens dropped in close-walled courts
Like plums in ladies's laps who start and laugh:
What miles of streets that run on after trees,
Still carrying all the necessary shops,
Those open caskets with the jewels seen!
And trade is art, and art's philosophy,
In Paris (6. 89-97).

Şehir yeşil içinde yüzüyor, güzel
Sular içindeki Venedik kadar, deniz, deniz kuğusu kadar.
Ne gür bahçeler öyle, duvarlar içindeki saraylarda
Bir kadının kucağına atılmış erikler gibi, kadın başlar gülmeye,
şaşırmış:
Ağaçlarla bezeli caddeler, millerce devam eden,
Ne dükkânı istersen var, sonra,
O sandıklar dolusu mücevher!
Ticaret sanattır, sanatsa felsefe,
Paris'te.

Aurora yalnız izlenimlerini kaydetmekle kalmaz, aynı zamanda bu izlenimlerinin ne anlama geldiğinin ipuçlarını da verir. Paris, kasvetli Londra'dan yaşam dolu Floransa'ya gitmek üzere çıktığı yolculukta bir duraktır. Paris ve Floransa kadını, doğurgan, yaratıcılığı körükleyen yerlerdir. Bu açıdan Aurora kendi yaşamının, yaratıcılığının güneyin sıcak ikliminde daha iyi yeşereceğini anlar—kasvetli İngiltere'de değil.

İtalya *Aurora Leigh*'de çok başat sembolik bir yer tutar, çünkü Aurora'nın eksikliğini bir kadın ve şair olarak sürekli hissettiği annesi Floransa'dır. Bu yüzden İtalya'ya gitmek bir anlamda annesine dolayısıyla annenin simgelediği doğurganlık, bereket, yaratıcılık, sevgi ve bütünlük gibi olgu ve duygulara ulaşmak anlamına gelir. İtalya anayurdudur Aurora'nın. Artık bir anne olan Marian'la yaptığı İtalya yolculuğu ise beden, dişilik, sıcaklık, doğa ve bu mekanın temsil ettiği tüm özellikleri kucaklamayı simgeler:

And now I come, my Italy,
My own hills! Are you 'ware of me, my hills,
How I burn toward you? do you feel to-night
The urgency and yearning of my soul,
As sleeping mothers feel the sucking babe
And smile? (5. 1267-71)

Geliyorum işte, İtalya'm,
Benim tepelerim! Benim farkımda mısın, tepelerim,
Senin için nasıl yanıp tutuştuğumun? Hissediyor musun bu gece
Ruhumdaki sabırsızlığı, özlemi,
Uyuyan annenin emen bebeğini hissedince
Gülümsemesi gibi?

Babanın kuzeydeki vatanından (İngiltere) annenin güneydeki vatanına (İtalya) yapılan yolculuk hem anneye hem de onun simgelediği niteliklere bir saygı duruşu gibidir. Bu yüzden İtalya yalnızca coğrafik bir yer değil, aynı zamanda Aurora'nın kadınlık ve annelik duygularıyla hesaplaştığı, bu duygulara saygısını sunduğu kutsal bir mekândır. İtalya, onu bir anne sıcaklığıyla beklemekte, ona memelerini sunmaktadır.

İtalya anlatı düzeyinde de önemli bir dönüm noktasıdır, çünkü anlatıdaki bütün çelişkilerin çözümlendiği yer İtalya'dır: Marian bebeğini kendi başına büyötmeye karar verir; Romney, Aurora'nın yaratıcı özelliklerini kabul eder ve onun şair kimliğine saygı ve hayranlık duymaya

başlar; Aurora ise kendisini olduğu gibi kabul eden, ataerkil özelliklerinden ödün veren Romney’le hayatını birleştirir.

Aurora Leigh aynı zamanda kahramanı bir kadın şair olan ilk İngilizce Bildungsroman’dır. Bildungsroman ya da Erziehungsroman “kahramanın çocukluktan başlayarak aklının ve kişiliğinin gelişimini, değişik deneyimler—sıklıkla manevi bir buhran— yaşayarak dünyadaki rolünün farkına varmasını da sağlayan olgunluğa ulaşmasını” (Abrams, 1999: 193) konu alan roman türüdür. *Aurora Leigh*, şair olmak isteyen bir kadının çocukluğundan başlayarak karşılaştığı güçlüklerle karşı amacına ulaşmasını anlatan romantik bir anlatıdır. Olay örgüsü *Moll Flanders* ya da *Jane Eyre*’i andırır. Ancak anlatı bir sanatçıyı, bir şairi konu aldığı için *Aurora Leigh* bir Künstlerroman olarak da değerlendirilebilir. Abrams’ın tanımıyla Künstlerroman “bir romancının ya da başka bir sanatçının çocukluğundan başlayarak gelişip kahramanın sanatsal geleceğini ve bir sanatta ustalığının kabul edilmesini gösteren olgunlaşmasını konu alır” (1999: 193). Aurora Leigh de böyle bir süreçten geçer ve olgun bir şair olarak kendini kanıtlar.

Aurora’nın şiir sanatı hakkındaki görüşleri en belirgin ve yoğun olarak Beşinci Kitap’ta karşımıza çıkar. Case’in de gözlemlediği gibi Aurora Leigh iki farklı anlatı içerir: “Birincisi şiirin kabaca ilk dört kitabını kapsayan Künstlerroman anlatısıdır. Bu, tamamen kurgulanmış, geriye dönüşlerle ilerleyen bir anlatıdır (...). Beşinci Kitap’la birlikte anlatının konusu ve anlatım tarzı değişir. (...) Şiirin bu bölümü genellikle Barrett Browning’in şiir manifestosu olarak anılır” ([1991] 1996: 514). Gerçekten de, Birinci ve İkinci Kitap şiir yazma konusuna yapılan bir-iki gönderme dışında neredeyse tamamen Aurora’nın çocukluk dönemiyle ilgili yaşamöyküsel ayrıntılarla doludur. İkinci Kitap şairin ilk şiir yazma girişimlerini ve Romney’le Marian’ın suya düşen evliliğini aktarır. Dördüncü Kitap tamamen anlatı kipine geri döner ve bir önceki kitapta başlanan Marian’ın öyküsünü kaldığı yerden sürdürür. Ancak Beşinci Kitap, büyük ölçüde Aurora’nın destan türü ve esin perisine yakarı gibi yazımsal alışkılar hakkındaki eleştirel tavrını ve yaşadığı çağda şiirin konumunu ve işlevini ele alır.

Bu bölümlerde yazımsal kavramlarla ilgili değini ve göndermeler Aurora/Browning’in şiir sanatı konusunda görüşlerini aktardığı küçük bir manifesto gibidir. Böylece Aurora Leigh’in ars poetica türünü de içinde barındırdığı söylenebilir. Bir kadın şairin bu türe kafa yorması çok önemlidir çünkü ars poetica tamamen erkek yazarların hegemonyasında olagelmiştir ve Aristo’nun *Poetika*, Longinus’un *On the Sublime*, Horatius’un *The Art of Poetry* ve Sir Philip Sidney’in *An Apology for Poetry* adlı yapıtlarından anlaşılacağı üzere klasik örneklerinin yazarları hep erkeklerdir. Bu yapıtlar şiirin nasıl bir şey olduğu, nasıl yazılması, okunması, incelenmesi ve eleştirilmesi gerektiği konularının yanısıra, yazımsal kanona hangi yapıtların dahil edilebileceği konusunda da söz sahibidir.

Elizabeth Barrett Browning'in ars poetica türüne getirdiği yeniliği anlamak için William Wordsworth'un yazdığı *Prelude, or Growth of a Poet's Mind* (1799) adlı yapıta bakmakta fayda vardır. Wordsworth'un şair olarak olgunlaşmasını anlatan bu uzun soluklu yapıtı, nazım bir Küntlerroman ya da ars poetica sayılabilir. Browning ve Wordsworth yaşadıkları dönemin sıradan olay ve olgularını geleneksel şiir diline bağlı kalmadan ele aldıkları için çok farklı anlayışta şairler sayılmazlar. Sonradan Coleridge ile yazdığı *Lyrical Ballads* (1802) adlı kitabın önsözünde belirttiği gibi Wordsworth "gündelik yaşamdan olaylar ve durumları seçip (...) onları gerçekten insanların kullandığı bir dille aktarıp betimlemek" (1986: 159) amacını güttüğünü söyler. Benzer şekilde Aurora şairlerin "tek işi yaşadıkları çağı yansıtmaktır / kendi çağlarını, Charlemagne'm çağını değil" (5.190) der.

Ancak *Aurora Leigh*, solipsist bir şekilde yalnızca şair Wordsworth'un olgunlaşmasını konu alan romantik önceli *The Prelude*'den farklıdır. Wordsworth'un anlatısı, şairin gelişimine katkıda bulunan birkaç kişi dışında, kendisinden başka hiçkimseye yer vermez. Bu kişiler şairin kardeşi Dorothy, müstakbel eşi Mary Hutchinson, Coleridge ve birlikte Alpler'i aştığı Robert Jones'tur. Ancak bu kişiler kendi beklentileri, arzuları olan gerçek insanlar değil karikatür tipler olarak çıkarlar karşımıza. *The Prelude* neredeyse bire bir şair Wordsworth'un özyaşam öyküsüdür: "Bir yolcuym ben / Yalnız kendi öyküsünü anlatan" ("A Traveller I am / Whose tale is only of himself") (3.198-9). Wordsworth gelişimini tamamen lirik "ben" aracılığıyla anlatırken Browning'in anlatı şiiri, diyalojik yönünü arttırmak için olay örgüsü, karakter, diyalog ve sosyal konular gibi romana özgü ayrıntıları ve teknikleri de kullanır. Hem lirik ve hem de romansı teknikleri kullanan *Aurora Leigh* yalnızca kahramanın şair olarak olgunlaşmasını konu almaz, aynı zamanda onu Romney, Marian ve Lady Waldemar ile ilişkiler kuran toplumsal bir varlık olarak kurgular. Yaşadığı toplumdaki kopuk bir birey olarak sunulmaz şair Aurora; fuhuş, çocuk işgücü, kadın hakları, sosyalizm, komünçülük gibi on dokuzuncu yüzyıl İngiltere'sinde gündemde olan, ancak şiir için uygun görülmemiş izlekler metinde yankılarını bulur. Aurora'yla karşılaştırıldığında *The Prelude*'ün Wordsworth'ü yaşamın sevimsiz taraflarını görmezden gelen seçkin bir şair izlenimi verir.

Elizabeth Barrett Browning kitabında şiir hakkında görüşlerine yer verir ve şiir geleneğinin alışkılarını sorgulamadan benimsemeye yanaşmadığını vurgular. Genç şairlerin eski şairler gibi, eskimiş kalıplarda, yerleşik şiir söylemine bağlı kalarak şiir yazmalarını eleştirir. Bu konuyu açıklığa kavuşturmak için İngiliz şiirinin önemli isimlerinden yararlanır. Ancak erkek şairlerden söz etse de —başvurabileceği bir kadın şiir geleneği olmadığından başka seçeneği yok gibidir— hepsini yüceltme yoluna gitmez. Örneğin Pope ("On altısında altmış yaşında") (1. 1014) ve Byron ("Sakalsız Byron pek

akademik”) (1. 1015) gibi şairleri yersiz, yapay bir şiirsel söylemi benimsemekle itham eder, ancak Keats’i (“Yirmi yılda mükemmelleştirdi kendini / Ve öldü, hem genç sayılmazdı öldüğünde”) (1. 1007-8) şiirsel dehanın gerçek örneği olarak selamlar.

Aurora yalnızca başka şairleri eleştirmez; kendi hatalarından bahsederek genç şairlere kılavuzluk etmeye de çalışır. Şairin kendi dünyasına fazla yoğunlaşmasının şiirsel sesi boğabileceğini söyler:

Like most poets, in a flush
Of individual life I poured myself
Along the ways of others, and achieved
Mere lifeless imitations of live verse
(1. 971-74).
Birçok şair gibi, düşünmeden
Ben de kişisel hayatıma daldım
Diğerleri gibi, elime geçense
Başka bir şey değildi hayat dolu şiirin cansız taklitlerinden

Aurora, ayrıca şairin kendi iç dünyasına sığınmak yerine esin perisinden medet ummanın boş bir çaba olduğunu belirtir. Esin perisi kurmacadan öte bir şey değildir:

We call the Muse, -‘O Muse, benignant Muse,’-
As if we had seen her purple-braided head,
With eyes in it, start between the boughs
As often as a stag’s (1. 971-74).

Esin Perisi, deriz, -“Ey Esin Perisi, iyi yürekli Peri,”-
Sanki mor örgülü saç beliklerini görmüşüz gibi
Ürkmüş gözleriyle dalların arasından
Bir geyiğinkini andıran.

Şiir, şairin iç dünyasından gelmezse şiir olmayacaktır. Katıksız lirisizm ise modası geçmiş bir olgudur. Şiir, on dokuzuncu yüzyılın en güçlü türü olan ve giderek heteroglotlaşan toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilen romanın anlatım tekniklerinden yararlanmalıdır.

Dolayısıyla, Elizabeth Barrett Browning yapıtında yalnızca lirik sese değil, romansı çoksesliğe de yer vermiştir. Kaplan *Aurora Leigh*'in olay örgüsünün “1840 ve 1850’lerde yazılmış roman ve uzun şiirlerin tipik izlek ve motiflerinin bir kolajı” (1990: 14) olduğunu belirtir. Bu dönemde yazılmış romanların neredeyse tamamı, Aurora gibi geleceklelerini kendi başlarına kurmaya çalışan öksüz kahramanları konu alır. Önemli bir etkilenme Charlotte Brontë'nin (1816-55) *Jane Eyre* (1847) adlı romanıdır. Romanın öksüz kadın kahramanı Jane, Mr Rochester'ın gayri meşru kızının mürebbiyesi olarak çalışmaya başlar. Sonradan Rochester'la evlenmeyi kabul eder, ancak evlilik Rochester'ın sonradan ortaya çıkan deli karısı yüzünden altüst olur. Melodramatik bazı olayların ardından Jane amcasından kendisine yüklüce bir miras kaldığını öğrenir. Romanın sonunda Jane, evinde çıkan yangında karısını kurtarmaya çalışırken kör olan Rochester'la evlenir. *Jane Eyre*'de Rochester'ın *Aurora Leigh*'de ise Romney'nin kör olmaları ve yaşadıkları felaketten sonra kadın kahramanlarla evlenmeleri çarpıcı bir benzerlik taşır.

İkinci bir etkilenme Elizabeth Gaskell'in (1810-65) kötü yola düşen bir kadını konu alan *Ruth* (1853) adlı romanıdır. Elizabeth Barrett Browning'in bu romanı okuduğu ve “çok hoşlanıp sevdiği” (Foster, 1993: 285) bilinmektedir. Gaskell'in romanıyla aynı adı taşıyan kahramanı on beş yaşında öksüz kalmış Ruth Hilton'dır. Ruth, Henry Bellingham tarafından baştan çıkarılır sonra da terk edilir; tam intihar edecekken Thurston Benson adında biri tarafından kurtarılır. Bellingham'dan olan çocuğunu dünyaya getirir ve bir evde mürebbiye olarak iş bulur. Daha sonra bir salgında hastabakıcı olarak çalışır. Salgının kurbanları arasında olan Bellingham'ı kurtardıktan sonra ise ölür. *Aurora Leigh*'de tecavüze uğrayan, Romney tarafından kurtarılan ve evlilik dışı bir çocuğu olan Marian'ın yaşadıkları Ruth'un deneyimleriyle benzerlikler taşır.

Aurora Leigh'i izleksel açıdan etkilediğini söyleyebileceğimiz bir başka yapıt Madame de Staël'in (1766-1817) yazdığı *Corinne or Italy* (1807) adlı romandır. Corinne düşünüş, ahlaki değerler ve yaşam koşulları açısından bağımsız bir kadındır. “Romalı bir şair olarak [Corinne] İtalyan halkına eğer birleşip özgürlüklerine kavuşurlarsa bir zamanlar sahip oldukları yüceliğe tekrar kavuşacaklarını hatırlatarak, halkına karşı yalvaçça bir görev üstlenir” (Goldberger, 1987: xxxii). Aurora gibi o da İtalya'da doğmuştur; onun da annesi İtalyan, babası İngilizdir. Erken yaşta öksüz kalmış, kuzeyin soğuğuyla güneyin sıcağı arasında— bu da Aurora'nın karşı karşıya kaldığı bir ikili karşıtlıktır— seçeceği geleceği konusunda emin değildir. Corinne Romney'nin muadili diyebileceğimiz bir İngiliz soylusu olan Oswald'la tanışır. Oswald da Romney gibi “kadın şair” fikrini onaylamakta güçlük çekmektedir. Corinne'i çekici bulmaktadır ancak ikilinin evliliği Oswald'ın babasının itirazları yüzünden gerçekleşmez. Ne var ki Oswald sonradan

Corinne'in kızkardeşine aşık olur ve onunla evlenir. Evliliği mutlu gitmeyen Oswald ailesiyle İngiltere'den İtalya'ya geri döner ve Corinne'le tekrar arkadaşlık kurar. Romanın sonunda Corinne ölür.

Elizabeth Barrett Browning'in *Aurora*'sı ile karşılaştırıldığında, de Staël'in kahramanının oldukça idealize ve abartılı biri olduğu görülür: Çok yetkin bir şair olmasının yanında, bir aktrist, bir dansçı ve şarkıcıdır. Roma'da Capitol'deki taç giyme töreninde izleyicilerden birinin dediği gibi "bulutların arasında bir tanrıça" gibidir" (Staël, 1987: 21). Öte yandan, Corinne'de betimlenen İtalya bir ölçüde düşsel olsa da özü itibarıyla *Aurora Leigh*'deki İtalya'dan çok farklı sayılmaz. Her iki yapıt da İtalya'yı sanatın rahatça boy atıp serpiştiği, sanatçının kendisini rahat ve üretken hissettiği bir ortam olarak görür.

Elizabeth Barrett Browning *Jane Eyre*, *Ruth* ve *Corinne*'den yararlanarak romana özgü olay örgüsü, karakter, diyalog gibi teknik özelliklerle, politik, tarihsel ve sosyal göndermeler gibi bazı unsurları kullanmıştır. Bu romanlarda olduğu gibi *Aurora Leigh* de erkek egemen bir toplumda var olma savaşı veren bir kadının yaşamını ele alır. Bu üç öncel romanın kadın kahramanları sayesinde Browning şiirde olmasa da kurmaca alanında örnek alabileceği rol modelleri bulmuş, yapıtının kadın sorunuyla ilgili kısımlarında onlardan yararlanmıştı.

Romanda olduğu gibi *Aurora Leigh*'deki karakterler de büyük bir özenle biçimlendirilip betimlenmiştir; yalnızca Birinci ve İkinci Kitap'ta görülen *Aurora*'nın halasının bile hem fiziksel görünümünün hem de iç dünyasının betimlenmesine çalışılmıştır:

She stood straight and calm,
Her somewhat narrow forehead braided tight
As if for taming accidental thoughts
From possible pulses; brown hair pricked with grey
By frigid use of life, (she was not old
Although my father's elder by a year)
A nose drawn sharply yet in delicate lines;
A closed mouth, (...)
Eyes of no colour, (...)
Cheeks, in which was yet a rose
Of perished summers, like a rose in a book (1.272-85).

Dimdik ve sakin duruyordu,
Azıcık dar olan alını kırışmıştı

Sanki kafasından geçen anlık fikirleri
Dizginlemek istercesine; kahverengi saçlarının arasından
Beliriyordu ketum yaşamının armağanı ak teller, (Yaşlı değildi
Babamdan bir yaş büyük olmasına rağmen)
İp gibi, gene de zarif sayılabilecek bir burun;
Mühür gibi bir ağız, (...)
Renksiz gözler, (...)
Yanaklar, içinde solmuş yazları
Barındıran, bir kitabın arasında kalmış bir gül gibi.

Halanın betimlenmesi, sondaki gül benzetmesi dışında abartılı bir şiirsel deyişi çağrıştırmaz; süsten oldukça uzak ve yalındır, hatta bir roman karakterinin betimlemesini andırıyor bile söylenebilir. Bu mesafeli ve soğuk sayılabilecek betimleme Aurora'nın kadınların şiir yazma işine karşı çıkan halasına karşı beslediği ölçülü duruşun bir anlatımıdır aynı zamanda.

Karakterlerin betimlenmesi *Aurora Leigh*'de sık sık beliren diyaloglar aracılığıyla desteklenmiştir. Yapıtın neredeyse yarısını karakterler arasındaki diyaloglar oluşturur. Örneğin, Aurora ile Romney'nin sanat ve politika konusunda giriştiği diyaloglar ve Aurora'nın halasıyla karşılıklı konuşmaları İkinci Kitap'ın en büyük bölümünü oluşturur. Dördüncü Kitap'ta Romney'nin kilisede çağrılı konuklarla birlikte evleneceği Marian'ı sabırsızlıkla beklediği sahnede Browning ortamdaki kargaşayı, kalabalığın uğultusunu, birbirine giren konuşmaları neredeyse bir ses kayıt cihazı titizliğiyle aktarır:

-‘Yes, really, if we need to wait in the church
We need to talk there.’ –‘She? ‘tis Lady Ayr,
In blue- not purple! That is the dowager.’
-‘She looks as young,’ –‘She flirts as young, you mean.
Why if you had seen her upon Thursday night,
You’d call Miss Norris modest.’ –‘You again!
I waltzed with you three hours back. Up at six,
Up still at ten; scarce time to change one’s shoes (...)
-‘And as I said
These Leighs! – our best blood running in the rut! (4. 615-22; 684-5)

-‘Ama, canım, eğer kilisede bekleyeceksek
Orada konuşuruz artık.’ –‘O mu? Lady Ayr,

Mavi elbiseli-mor değil!’ İşte o paralı dul.’
 -‘Genç gösteriyor,’-‘Gençmiş gibi kur yapıyor, desen daha doğru olur.
 Çarşamba akşamı görseydin,
 İffetli Miss Norris derdin ona.’ –Gene mi sen!
 Seninle üç saat önce dans etmedik mi? Saat altında
 Ayaktaydın, saat on, hâlâ ayaktasın; ayakkabımı değiştirmeye bile
 vaktim olmadı (...)
 -‘Ne diyordum
 Şu Leighler yok mu!- en soylu kan ayaklar altında!’

On dokuzuncu yüzyılda İngiliz şiirinde beliren “dramatik monolog” kullanımını andıran bu sahnedeki birbirine geçen konuşmalarla Browning dönemin Londralı insanların gündelik konuşmalarının çetelesini tutmuştur sanki. Bu teknik aynı zamanda farklı söylemleri barındıran heteroglot bir roman anlatımı havası yaratır.

Browning’in sıkça kullandığı romana özgü başka bir teknik de yazışmadır. On sekizinci yüzyılda yalnızca mektuplardan oluşan romanlar (epistolary novel) oldukça popüler bir türdü. Richardson’ın *Pamela* ve *Clarissa Harlowe*, Smollet’in ise *Humphry Clinker* adlı yapıtları bu türün bilinen örnekleri arasında yer alır (Cuddon, 1991: 299). *Aurora Leigh*’de mektuplaşma, karakterler arasında iletişim kurmada ve anlatımın ilerlemesinde büyük bir rol oynar. İkinci Kitap’ta Romney Aurora’ya mektup yazar ve düşüncesizliğinden ötürü ondan özür diler ve yeniden evlilik teklif eder; Üçüncü Kitap’ta Londra’da bir şair olarak yaşamaya başlayan Aurora okurlarından, yayıncılardan ve eleştirmenlerden bolca mektup alır; Dördüncü Kitap’ta Aurora’ya bir mektup gelir; mektubu yazan Marian’dır ve Lady Waldemar yüzünden Romney’le evlenmekten vaz geçtiğini açıklamaktadır; Yedinci Kitap’ta Aurora Romney’e mektup yazar ve ona Marian’dan ve evlilik dışı ilişkiden doğan çocuğundan bahseder; Dokuzuncu Kitap Lady Waldemar’ın Aurora’ya yazdığı ve Romney’i terk edip başka bir sevgili bulduğunu açıkladığı mektubuyla açılır. Bu yazışmalara dayalı anlatım olay örgüsünü sağlamlaştırmaya da yarar; öyle ki mektuplardan yararlanarak *Aurora Leigh*’in öyküsü kolaylıkla ortaya konabilir.

Son olarak, *Aurora Leigh*’de dönemin politik ve toplumsal olaylarına yapılan göndermeler de romana özgü bir tekniktir. Örneğin, on dokuzuncu yüzyıl İngiltere’sinde güncel bir konu olan Fourier’nin ütopyacı sosyalizmi Romney ve Aurora arasındaki temel çatışmalardan birini oluşturur. Ütopyacı sosyalizm Romney’nin kendini tanımlamasına yarayan bir idealken, Aurora için bireyi toplum adına silen bir uygulamadır. *Aurora Leigh* ütopyacı

sosyalizmin yanında, Viktorya Dönemine ve dönemin edebiyat yapıtlarına damgasını vurmuş olan fahişeleri ve toplum dışına itilen evsiz barksızları da ele alır. Marian, yoksulluğun, sömürünün, fuhuşun ve ezilmişliğin en canlı örneğidir; öyküsü ise yapıtın olay örgüsünün akışını belirleyen en önemli ayrıntılardan biridir. Şiire yakışmadığı düşünülen bu konular *Aurora Leigh*'de başat bir yere sahiptir ve yapıtı dönemin toplumsal ve politik sorunlarını içeren bir metne dönüştürür. Romana özgü bu hususlar, şairin kirlenmemiş, katışıksız sesiyle kendini ifade ettiği lirik bölümlere sızar. Bu özelliğiyle yapıt kamusal ve özel seslerin oluşturduğu görünürde uyumsuz söylemlerin, düzyazı ve şiirsel parçaların bir karışımıdır.

Aurora Leigh'deki türsel birleşim ve melezlik onun içerisinde birçok (yazılı ve sözlü, gündelik ve yazınsal, güncel ve politik) farklı sesin etkileşimde olduğu çoğul ve diyalojik bir metin olmasına hizmet eder. Şairin mahrem duygularını dile getirdiği lirik bölümlerle olay örgüsü, karakter, diyalog, politik ve sosyal göndermeler gibi ağırlıklı olarak romana özgü tekniklerin kullanıldığı bölümler yan yana getirilmiştir. Elizabeth Barrett Browning uzun şiirinde farklı yazınsal türlere özgü teknik ve özellikleri kullanıp anıştırarak metnini çoksesli, akışkan, bir kalıba sığmayan bir yapıt haline getirmiştir.

KAYNAKÇA

- ABRAMS, M. H. (1999). *A Glossary of Literary Terms*. Fort Worth: Harcourt Brace.
- BAKHTIN, Mikhail .(2000). *The Dialogic Imagination: Four Essays*. (Trans. Caryl Emerson and Michael Holquist). Austin: University of Texas Press.
- BROWN, Susan. (2000). "The Victorian Poetess". *The Cambridge Companion to Victorian Poetry*. (Ed. Joseph Bristow). Cambridge: Cambridge UP. 180-202.
- BROWNING, Elizabeth Barrett. (1996). *Aurora Leigh: Authoritative Text, Backgrounds and Contexts, Criticism*. (Ed. Margaret Reynolds). New York: Norton.
- CASE, Alison. (1996). "Gender and Narration in Aurora Leigh". *Victorian Poetry*. 29I. No 1. Spring 1991).
- BROWNING, Elizabeth Barrett *Aurora Leigh: Authoritative Text, Backgrounds and Contexts, Criticism*. (Ed. Margaret Reynolds). New York: Norton. 514-9.
- CUDDON, J.A. (1991). *The Penguin Dictionary of Literary Terms and Literary Theory*. London: Penguin.

- DAVID, Deirdre. (1996). "Intellectual Women and Victorian Patriarchy". *Intellectual Women and Victorian Patriarchy*. London: Macmillan, 1987.) Browning, Elizabeth Barrett. *Aurora Leigh: Authoritative Text, Backgrounds and Contexts, Criticism*. (Ed. Margaret Reynolds). New York: Norton, 484-93.
- DE STAËL, Madame. (1987). *Corinne, or Italy*. (Ed. and trans. Avriel H. Goldberger). New Brunswick: Rutgers UP.
- ENGELS, Friedrich. (1986). "The Great Towns." [1845] *The Norton Anthology of English Literature*. Ed.
- M.H. Abrams. Vol. 2. New York: Norton, 1625-33.
- FOWLER, Alaster. (1987). *Kinds of Literature: An Introduction to the Theory of Genres and Modes*. Oxford: Clarendon Press.
- GAUNT, Simon.(2000). "Romance and Other Genres". (Ed. Roberta L. Krueger). "Introduction". *The Cambridge Companion to Medieval Romance*. Cambridge: Cambridge UP, 45-59.
- GOLDERBERG, Avriel H. (ed.) (1987). *Introduction to Corinne, or Italy by Madame de Staël*. New Brunswick: Rutgers UP.
- GREG, William Rathbone.(1996). "Prostitution". (Westminster Review 53, 1850). Browning, Elizabeth Barrett. *Aurora Leigh: Authoritative Text, Backgrounds and Contexts, Criticism*. (Ed. Margaret Reynolds). New York: Norton, 373-86.
- HAWTHORN, Jeremy. (1994). *A Glossary of Contemporary Literary Theory*. 2nd ed. London: Edward Arnold.
- KAPLAN, Cora. (1990). *Sea Changes*. London: Verso.
- KRUEGER, Roberta L. (ed) (2000). "Introduction". *The Cambridge Companion to Medieval Romance*. Cambridge: Cambridge UP, 1-9.
- MORI, Masaki. (1997). *Epic Grandeur: Toward a Comparative Poetics of the Epic*. New York: State University of New York Press.
- STONE, Marjorie. (1996). "Genre Subversion and Gender Inversion: The Princess and Aurora Leigh" (Victorian Poetry 25, No 2. Fall 1987). Browning, Elizabeth Barrett. *Aurora Leigh: Authoritative Text, Backgrounds and Contexts, Criticism*. (Ed. Margaret Reynolds). New York: Norton, 494-505.
- WORDSWORTH, William. (1986). "Preface to Lyrical Ballads". *The Norton Anthology of English Literature*. (Ed. M. H. Abrams). London: Norton: 1986, Volume 2, 155-170.
- WORDSWORTH, William. (1979). *The Prelude: 1799, 1805, 1850*. (Ed. Jonathan Wordsworth, M. H. Abrams, Stephen Gill). New York: Norton.